

โครงการโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น “ปลูกผักทั่วโลก”

๑. ความเป็นมา/หลักการและเหตุผล

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา โดยร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ และภาคีเครือข่ายภาคการศึกษาทุกสังกัด ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นต้นมา และเพื่อเป็นการส่งเสริมให้สถานศึกษาทุกแห่ง นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการการจัดการเรียนการสอน จึงได้ดำเนินโครงการ “โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น (Local Sufficiency School : LSS)” ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อสร้างความเข้มแข็งและส่งเสริมให้สถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีเป้าหมายให้สถานศึกษาเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต ตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม ในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง เห็นคุณค่าพร้อมที่จะสืบสาน สร้างสรรค์ความเป็นท้องถิ่นและความเป็นไทยและการให้ความสำคัญกับการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ปัจจุบันมีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการแล้ว จำนวน ๑,๗๓๑ แห่ง

สถานการณ์โลกในปัจจุบัน เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความแห้งแล้ง ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) และภาวะสงครามมีผลกระทบต่อความมั่นคงด้านอาหาร ประกอบกับจากข้อมูลรายงานระดับโลกว่าด้วยวิกฤติอาหารประจำปี ได้บ่งชี้ให้เห็นว่าปี ๒๐๒๑ จำนวนผู้คนที่อดอยากในแต่ละวันพุ่งแตะระดับสูงสุดเป็นประวัติการณ์ และในปี ๒๐๒๒ องค์การสหประชาชาติ (United Nations : UN) ให้สัญญาณเตือนว่าเตรียมที่จะเผชิญกับภัยใหม่ เนื่องจากสงครามยูเครนส่งผลกระทบต่อการผลิตอาหารทั่วโลก ซึ่งนำไปสู่ราคาอาหารที่เพิ่มขึ้น รวมไปถึงการขาดแคลนอาหารที่เป็นปัจจัยหลักให้ประชากรโลกเข้าสู่ภาวะความยากจน โดยปรากฏข้อมูลหลายประเทศทั้งในทวีปยุโรป แอฟริกาและเอเชียกำลังประสบกับภาวะขาดแคลนอาหาร สำหรับประเทศไทยนั้นยังมีพื้นที่ในการเพาะปลูกที่มีความอุดมสมบูรณ์เป็นแหล่งผลิตอาหารหลากหลายชนิด เป็นผู้ผลิตและผู้ส่งออกอาหารอันดับต้น ๆ ของโลก ถือว่ามีความมั่นคงทางอาหารที่ประชากรทุกคนสามารถเข้าถึงอาหารได้ มีอาหารเพียงพอต่อการบริโภคเสมอ โดยอาหารนั้นมีความปลอดภัยและมีคุณค่าทางโภชนาการที่เหมาะสมในแต่ละวัย เพื่อให้ประชากรมีสุขภาพที่ดี

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นตระหนักถึงความสำคัญของการส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กไทยได้รับประทานอาหารที่ปลอดภัย มีสุขภาพแข็งแรง เติบโตสมวัย ส่งผลต่อพัฒนาการการเรียนรู้ที่ดี และเติบโตเป็นพลเมืองคุณภาพเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศชาติ จึงจัดทำโครงการโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น “ปลูกผักทั่วโลก” ขึ้น โดยน้อมนำ “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระราชทานไว้ มาปรับใช้เพื่อให้โรงเรียนซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ของเด็กได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และบูรณาการ “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ไปใช้ให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริงในการปลูกผักปลอดสารพิษในโรงเรียนโดยให้ปลูกผักที่กินและกินผักที่ปลูกเพื่อปลูกฝังให้เด็กนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในวิถีชีวิตประจำวัน รวมทั้งเป็นการสร้างคุณลักษณะ/อุปนิสัยอยู่อย่างพอเพียง และต่อยอดไปถึงการสร้างจิตสำนึก ความตระหนักในเรื่องอาหารที่ปลอดภัยต่อสุขภาพและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยไม่ใช้สารเคมีที่ส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อเป้าหมายให้เด็กไทยมีสุขภาพที่ดีและได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) ขององค์การสหประชาชาติ

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๒ เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการครองตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในเรื่องความพอเพียง

๒.๓ เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษผ่านกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เกิดทักษะชีวิต สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

๒.๔ เพื่อสร้างจิตสำนึก ความตระหนักในเรื่องอาหารที่ปลอดภัยต่อสุขภาพและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

๒.๕ เพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านเกษตรปลอดภัยให้นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา

๓. เป้าหมาย

สถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษา ถึงอาชีวศึกษา จำนวน ๑,๓๒๖ แห่ง (รวมเมืองพัทยา ๑๑ แห่ง) ดังนี้

๓.๑ ภายในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๕ (เดือนมีนาคม ๒๕๖๖) ดำเนินการร้อยละ ๕๐ ของสถานศึกษา หรือจำนวน ๖๖๓ แห่ง

๓.๒ ภายในภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๖ (เดือนตุลาคม ๒๕๖๖) ดำเนินการครบ จำนวน ๑,๓๒๖ แห่ง

๔. วิธีดำเนินการ

๔.๑ แจ้งแนวทางปฏิบัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาในสังกัดดำเนินการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ดำเนินโครงการโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น “ปลูกผักรักโลก” ด้วยการรณรงค์ส่งเสริมให้สถานศึกษาปลูกพืชผักสวนครัวแบบปลอดสารพิษ เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหารให้กับนักเรียน สร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการพอเพียง มีทักษะชีวิตและพึ่งพาตนเองได้

๔.๒ สถานศึกษานำบูรณาการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การปลูกพืชผักสวนครัวปลอดสารพิษ โดยจัดเป็นกิจกรรมเสริมในชั่วโมงเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ วิทยาศาสตร์ วัฒนธรรม หรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ หรือชุมนุม/ชมรม ทั้งนี้ ตามความเหมาะสมและบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง โดยมุ่งให้นักเรียนมีความรู้เรื่องอาหารปลอดภัย การเพาะปลูกพืชแบบปลอดสารพิษ และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก สร้างความตระหนักในเรื่องของอาหารที่ปลอดภัยต่อการบริโภค และการเพาะปลูกที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยเลือกปลูกพืชผักที่ใช้ปรุงอาหารประจำวันเป็นประจำ เช่น ผักสลัด ผักกาดขาว ผักบรอกโคลี กะหล่ำปลี ผักบุ้ง ผักคะน้า ผักกวางตุ้ง แตงกวา เป็นต้น กรณีสถานศึกษาไม่มีพื้นที่ดำเนินการเพาะปลูก ให้พิจารณาจัดทำสวนแบบแนวตั้ง หรือปลูกในกระถาง หรือภาชนะอื่นตามความเหมาะสม

๔.๓ สถานศึกษาจัดให้มีถังขยะเปียกเพื่อใช้ประโยชน์แทนปุ๋ยเคมี

๔.๔ แจ้งสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัด ติดตามผลและรายงานผลให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

๔.๕ สรุปผลการดำเนินการและขยายผล

๔.๖ มอบเกียรติบัตรให้แก่สถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ

๕. ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินการ

เดือนธันวาคม ๒๕๖๕ - ตุลาคม ๒๕๖๖

๖. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาท้องถิ่น

กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

๗. งบประมาณดำเนินการ

ไม่ใช้งบประมาณ

๘. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๘.๑ สามารถขับเคลื่อนการดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดผลเป็นรูปธรรม

๘.๒ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการครองตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและ
มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในเรื่องความพอเพียง

๘.๓ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษผ่านกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก
(Active learning) เกิดทักษะชีวิต สามารถนำไปปรับใช้ในวิถีชีวิตประจำวันได้

๘.๔ เป็นการสร้างจิตสำนึก ความตระหนักในเรื่องอาหารที่ปลอดภัยต่อสุขภาพและการอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อม

๘.๕ เกิดแหล่งเรียนรู้ด้านเกษตรปลอดภัย

(ลงชื่อ)

ผู้เสนอโครงการ

(นายสุพจน์ จิตรเพชร)

ผู้อำนวยการกองส่งเสริมและพัฒนากิจการศึกษาท้องถิ่น

ความเห็นผู้ให้ความเห็นชอบโครงการ..... *เห็นชอบ*

(ลงชื่อ)

ผู้ให้ความเห็นชอบโครงการ

(นายทวี เสริมภักดีกุล)

รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ความเห็นผู้อนุมัติโครงการโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น “ปลูกผักรักษโลก”.....

(ลงชื่อ)

ผู้อนุมัติโครงการ

(นายขจร ศรีชวโนทัย)

อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น